

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการจัดการระบบสวัสดิการผู้สูงอายุพื้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรธุรกิจภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจนอกชุมชน” ดำเนินการ ระหว่างเดือน มกราคม 2561- กันยายน 2562 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย 2 วิธี คือ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ด้วยเหตุผลที่เก็บข้อมูล ทั้ง 2 วิธี เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยต้องการที่จะแสดงให้เห็นถึงผลที่ได้จากการส่งเสริมการจัดการระบบสวัสดิการผู้สูงอายุด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรธุรกิจภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจนอกชุมชน และทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนนอกชุมชน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการสร้างเสริมอาชีพและจัดการระบบสวัสดิการสำหรับการเตรียมสังคมสูงอายุพื้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการศึกษาในด้านการสร้างเสริมการขยายโอกาสในการทำงาน และจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุชุมชนแม่แตง ภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจนอกชุมชน เน้นเจาะลึกถึงปัญหาและข้อคิดเห็นเพื่ออธิบายและนำไปประกอบคำอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเน้นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากการจัดสนทนากลุ่ม (Group discussion) การระดมสมองด้วย METAPLAN โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 เวที ได้แก่
 - 1.1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 1 ระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มฯ จากแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรภายนอกชุมชน(CSR) และประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับจากธุรกิจนอกชุมชน
 - 1.2 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการระบบสวัสดิการผู้สูงอายุพื้นที่อำเภอแม่แตง
 - 1.3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครั้งที่ 3 เพื่อหาแนวทางร่วมกันระหว่างกลุ่มพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุกับองค์กรธุรกิจนอกชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการจัดการระบบสวัสดิการผู้สูงอายุพื้นที่อำเภอแม่แตง

1.4 การจัดเวที คืบข้อมูลและองค์ความรู้ เพื่อนำเสนอผลการเรียนรู้จากโครงการพัฒนาตนเองของกลุ่มที่ผ่านมา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงให้สามารถเป็นวิถีปฏิบัติที่เหมาะสมทางด้านระบบการตลาดของกลุ่มได้

2. การวิเคราะห์เชิงประจักษ์

การวิเคราะห์สรุพบัญ (Analytic Induction) จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร(CSR) ของหน่วยงานธุรกิจนอกชุมชนที่มีความต้องการสร้างความยั่งยืนต่อสังคม และยังวิเคราะห์ข้อมูลด้านการให้ความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดระบบจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุเพื่อเตรียมเข้าสู่สังคมสูงอายุของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มในแต่ละตำบลของอำเภอแม่แตงที่มีต่อสังคมผู้สูงอายุในชุมชน ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายจะนำมาหาบทสรุปของบริษัทแต่ละกลุ่มร่วมกันแล้วทำการจำแนกเป็นหมวดหมู่ (Bloomberg and Volpe, 2012) เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของรูปแบบการจัดทำ CSR ที่เหมาะสม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อกิจกรรม CSR ในแต่ละพื้นที่ของอำเภอแม่แตง จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากทั้งการสนทนากลุ่มและการลงมือปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนมาทำการแบ่งตามประเภทของข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย (Descriptive analysis) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสาระ (Content analysis) (Berg & Lune, 2012)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (Instrument)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษารณการดำเนินกิจกรรมภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจนอกชุมชนซึ่งดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายเป็นสิ่งจำเป็นในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (Bloomberg and Volpe, 2012) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การทบทวนเอกสาร (Document reviews) ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจนอกชุมชนซึ่งดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงกรณีศึกษาอื่น ๆ

3.2 แบบสังเกตการณ์ (Observation) หรือการจดบันทึก (Note taking) ผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์โดยไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม CSR เพื่อสังเกตตามสภาพการดำเนินกิจกรรมตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจนอกชุมชนซึ่งดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และทำการจดบันทึกเพื่อนำข้อมูลมาทำการสรุปปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อเศรษฐกิจของการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเพื่อเข้าสู่สังคมสูงอายุในพื้นที่อำเภอแม่แตง การสังเกตจะเป็นการทำให้เห็นพฤติกรรมหรือการปฏิบัติบางอย่างที่ไม่ได้กล่าวถึงจากการสัมภาษณ์หรือข้อมูลบิดเบือนจากการสัมภาษณ์

3.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการโดยกระบวนการรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือได้แก่ 1) การเก็บประเด็นการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์บริบทสังคมสูงอายุในพื้นที่อำเภอแม่แตง 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างองค์ความรู้ด้านการสร้างเสริมอาชีพและจัดการระบบสวัสดิการสำหรับการเตรียมสังคมสูงอายุพื้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมอาชีพและการจัดระบบสวัสดิการสำหรับการเตรียมสังคมสูงอายุชุมชนอำเภอแม่แตง ภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibilities-CSR) ขององค์กรธุรกิจระดับนอกชุมชน (Turan, 2016)

ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาเชิงปริมาณเป็นการศึกษาด้านการรับรู้และทัศนคติของกลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการจัดกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานธุรกิจที่อยู่นอกชุมชนซึ่งได้แก่ บริษัทโตโยต้าล้านนา และ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (เขตภาคเหนือ) การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีการใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณตามกระบวนการหัวข้อต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ประชากรในการศึกษาคือสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มี 13 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลสันมหาพน 1,275 แม่แตง 778 ชี้เหล็ก 1,374 ช่อแล 928 แม่หอพระ 902 สบเปิง 738 บ้านเป้า 534 สันป่ายาง 671 ป่าแป๋ 202 เมืองกาย 194 บ้านช้าง 299 กัดช้าง 625 และอินทิล 1,669 รวมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงทั้งหมด จำนวน 10,189 คน (สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง อำเภอแม่แตง, 2559) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน โดยการกำหนดขนาดของตัวอย่างจะใช้ตาราง Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ ± 5 ของประชากรจำนวน 10,189 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ค่าความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยเรียงลำดับเป็น 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ศึกษา ได้แก่ เขตตำบลในอำเภอแม่แตงรวม 13 ตำบล โดยจำแนกจำนวนประชากรในแต่ละตำบลซึ่งมีจำนวน 10,189 คน และทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิให้ได้จำนวน 386 คน ดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการแบ่งตัวแทนเขตตำบลในการสุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ตำบลสันมหาพน	1,275	48
2	แม่แตง	778	30
3	ชี้เหล็ก	1,374	52
4	ช่อแล	928	35
5	แม่หอพระ	902	34
6	สบเปิง	738	28
7	บ้านเป้า	534	20
8	สันป่ายาง	671	25
9	ป่าแป๋	202	8
10	เมืองกาย	194	7

ตารางที่ 3.1 แสดงการแบ่งตัวแทนเขตตำบลในการสุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	ตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
11	บ้านช้าง	299	12
12	กีดช้าง	625	24
13	อินทขิล (ท.ม.)	948	36
14	อินทขิล (ท.ต.)	721	27
	รวม	10,189	386

ที่มา : รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน จังหวัดเชียงใหม่ กรมการปกครอง(พ.ศ. 2559)

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างจากทั้งหมด 13 ตำบล และทำการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในแต่ละตำบลของอำเภอแม่แตง ตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีการกระจายและได้ผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือ และขอความร่วมมือจากตัวอย่างในการกรอกข้อมูลแบบสอบถาม จนครบจำนวน 386 ตัวอย่าง จากผู้สูงอายุที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้เพื่อนำไปเก็บข้อมูลให้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการประเมินตนเองของสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อชี้วัดความพร้อมในเข้าสู่กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในประเด็น การได้รับการส่งเสริมจากธุรกิจนอกชุมชนที่สนใจ CSR ในระดับ Strategic CSR รวมทั้งความพร้อมของกลุ่มในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมต่อสังคมผู้สูงอายุในชุมชน ในระดับ Responsive CSR เพื่อสร้างสวัสดิการให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดแบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะทั่วไปของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 ทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน

ตัวแปรที่ใช้ในการวัด คือ ตัวแปรเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ (ส่วนที่ 2) ที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวด เป็นคำถามเพื่อวัดทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน

สังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปวัฒนธรรมและด้านการตัดสินใจใช้บริการ แสดงองค์ประกอบแต่ละด้านดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านสังคม เป็นการวัดทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยพิจารณาจากการเข้ามาดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการจัดสวัสดิการที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนรวมทั้งความไว้วางใจต่อองค์กรที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยคำถาม 11 ข้อย่อย

องค์ประกอบที่ 2 ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการวัดทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการรณรงค์รักษาพื้นที่ การรักษาทรัพยากรรวมทั้งการใช้ทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านศิลปวัฒนธรรม จะวัดทัศนคติต่อความตั้งใจสนับสนุนจากองค์กรเอกชนที่มีต่อการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมรวมทั้งการส่งเสริมด้านภูมิปัญญาของชุมชน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการตัดสินใจใช้บริการ เป็นการวัดความสัมพันธ์ของผู้บริโภคต่อองค์กรเอกชนในด้านการรับรู้ถึงภาพลักษณ์รวมทั้งการให้ความร่วมมือสนับสนุนองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ

ทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดซึ่งประกอบด้วยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้มาตรวัด ประเมินค่า (Rating Scale) และให้คะแนนแต่ละระดับตั้งแต่ค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 1 ถึงค่าคะแนน มากที่สุดคือ 5 รวมจำนวน 24 ข้อ และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

มีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

มีทัศนคติที่ดี ให้ 4 คะแนน

มีทัศนคติปานกลาง ให้ 3 คะแนน

มีทัศนคติที่ไม่ดี ให้ 2 คะแนน

มีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนในส่วนนี้ใช้หลักเกณฑ์ (Likert, 1967) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

การแปลความหมายตามเกณฑ์ของระดับคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	1.0 - 1.8	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดีอย่างยิ่ง
	1.81 - 2.6	หมายถึง	มีทัศนคติที่ไม่ดี
	2.61 - 3.4	หมายถึง	มีทัศนคติปานกลาง
	3.41 - 4.2	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดี
	4.21 - 5.0	หมายถึง	มีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่ง

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร สังคมผู้สูงอายุ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2 ศึกษางานวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ทำการตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา

2.4 นำข้อมูลที่ทำการศึกษา มาสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นทำการตรวจสอบความตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนและความสอดคล้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่ตรงกับเรื่องที่จะศึกษา จำนวน 3 ท่านที่พิจารณาแบบสอบถาม ได้แก่ 1) ผศ.ดร.เจิมขวัญ รัชชานันติ 2) ผศ.ดร.พนิดา สัตโยภาส 3) ผศ.ดร.ศุภรณิศร์ เต็มสงวนวงศ์ จากนั้นนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสอดคล้องเรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนด

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนด

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามของตัวแปรที่กำหนด

หลังจากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามเกณฑ์ในการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่กำหนด คือหากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่

0.50–1.00 มีค่าความตรงผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการทดสอบก่อนการใช้งานได้ แต่หากน้อยกว่า 0.50 ไม่ผ่านเกณฑ์ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้ง (สุวิมล ตรีภานันท์, 2548) โดยสรุปผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยจึงไม่ได้ตัดข้อคำถามใด ๆ ออกจากมาตรวัดตัวแปร แสดงในภาคผนวก ง

3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบตัวอย่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเป็นตัวแทนที่เหมาะสมของกลุ่มประชากรจำนวน 30 ชุด โดยตรวจสอบข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจตรงกัน และตอบคำถามได้ตามความเป็นจริงทุกข้อรวมทั้งข้อคำถามมีความเชื่อมั่นทางสถิติ จึงต้องนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) และนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน ได้ค่าระดับความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.964 แสดงในภาคผนวก จ จึงสรุปได้ว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูงและสูงมาก (พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การสำรวจภาคสนาม โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนที่ทำงานธุรกิจนอกชุมชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR)
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร(CSR) ตลอดจนศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดเชียงใหม่และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว จากนั้นจะทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบกลุ่มข้อมูล ลงรหัส นำไปบันทึกผลลงในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1.1 การวิเคราะห์ส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปสถิติเชิงพรรณนา เพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ

1.2 การวิเคราะห์ระดับการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ จะนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และทำ

การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และวัดการกระจาย (Measure of Variation) โดยหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) นำเสนอในรูปสถิติเชิงพรรณนา

1.3 ทศนคติของสมาชิกชมรมผู้สูงอายุอำเภอแม่แตงที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานเอกชนภายนอกชุมชน นำมาวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และวัดการกระจาย (Measure of Variation) โดยหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) นำเสนอในรูปสถิติเชิงพรรณนา

1.4 การทำสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลด้าน เพศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ในวิธีการหาค่าเฉลี่ยแบบจำแนกสองทาง (Compare Means) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างด้วย t-test และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบรายคู่ เชิงซ้อน ด้วยวิธีของ LSD และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

